

Éppugy már legközelebről meg lehetne valósítani az „Egyéb indítványok” cím alatt előadott összes javaslataimat is, kivéve a tanulmányi erdők kijelölését, ami csak a székhely kérdés eldöntése után történnék meg.

Mindezeknek a reformoknak mielőbbi életbeléptetése lényegesen megkönnyítené annak idején az e javaslatban körülírt új rendszernek a maga egészében leendő megvalósítását.



IRODALOM.

Könyvismertetés.

Szabó Endre: *Alapvonalmérést és illetve távolságmérő léczet nélkülyöz közvetetlen távolságmérés.* (Különlenyomat a „Jó szerencsét” címü folyóirat 1910. évi 5. számából.) Selmeczbánya, 1910. A füzetben a szerző Pulfrich C. dr. idevágó tanulmányait és szerkezeteit ismerteti.

Szabó Endre: *A rentabilis jövedelemeloszlás az erdőérték-számítástan fejezeteiben.* (Különlenyomat a „Magyar Erdész-”ből.) Ungvár, 1910. Szerző ebben a füzetben felette elvont elméleti fejtegetéseket nyujt az erdőértékszámítástan köréből. Gondolatait igen bonyolult, pleonazmusokkal telt, nehézkes nyelvezetü mondatokba rejti, amelyeknek eszmemenetét követni ennek következtében az olvasóra fárasztó. Szerző a meglévő erdőértékszámítási irodalom leszólásával kezdi munkáját, ami kissé merész vállalkozás, amikor az elfogadott régi helyett jobb újat nem nyujt. A felvett példában nyert talajértékek a gyakorlat szempontjából meg nem felelők, mert a jelen, illetőleg közelmult faárakkal számítottak ki, holott a faáraknak reálisan számbavehető emelkedését ily számításoknál mindig figyelembe kell venni. Ezek az eredményt és a belőle vonható következtetéseket is befolyásolják. (B)

Krenedits Ödön: *A kiscgazda baromfityenyésztése.* Rodiczky Jenő előszavával. Pátria irod. r.-t. IX., Üllői-ut 25. Ára 2 korona. A mű a baromfityenyésztés köréből sok hasznos tanácssal szolgál s ezért vidéken lakó olvasóink részéről méltán figyelmet érdemel.



Az erdészet az 1911. évi államköltségvetésben.

Az 1911. évi állami költségvetésnek az erdészeti szolgálatra vonatkozó részében több feltűnő tétellel találkozunk, amelyet a költségvetés rövid kivonatban való ismertetése során szóvá kell tennünk. Eltekintünk azonban e mellett a személyi ügyek egész tárgykörétől, amelylyel tekintettel az Erd. Lapok mult füzetében a létszámrendezésről megjelent cikkekre, ehelyen foglalkozni immár felesleges. Csupán e tárgykörnek egyik, mondhatnók egyetlen örvendetes oldalára kell e helyen, nem személyi, hanem gazdasági vonatkozásaiban reámutatni, az erdőgondnokságok szaporítására. Az erdőkincstári gazdasági kerületek igen sok helyen oly óriási terjedelműek, hogy egy emberre bízva, a gazdaság helyes intézése fizikai lehetetlenség, annál kevésbbé lehet szó annak fejlesztéséről. Hasonló viszonyok forognak fenn az állami kezelésbe vett községi erdőknél egyes vármegyékben. Ezekben a viszonyokon javítandó, a kincstárnál 8, a községi erdőknél szintén 6 új erdőgondnokság szervezése van tervbe véve. A községi erdőknél ezek az állások a Feketehalom nagyközség és Nagyrőcze r. t. város erdeinek állami kezelésbe vétele következtében, továbbá azért szervezettek, hogy Hunyad vármegyében a hátszegi és petrozsényi erdőgondnokságok két-két részre osztassanak, Sáros és Szolnokdoboka vármegyében pedig egy-egy új erdőgondnokság legyen felállítható. A hátszegi erdőgondnokság pl. eddig 92 község határában 254 birtokosnak 74.440 holdnyi, a petrozsényi 36 község határában 133 birtokosnak 74.396 hold erdejét kezelte. Ehhez valóban nem szükséges további magyarázat, különösen, ha Hunyad megye e részének terepviszonyait is figyelembe vesszük. Egy erdőrendezői és egy építőerdőmérnöki állás szervezettek továbbá a beszercezi erdőigazgatóságnál.

A szakiskoláknál Görgény-Szent-Imrén, Királyhalmán és Liptóujvárt 1—1 új tanári állás, valamennyi szakiskolánál pedig a kísérletügyi teendőik ellátására 1—1 új állás rendszeresítettik, egyelőre a X. fizetési osztályban.

Összesen tehát 23 új tisztii állás szervezését kéri a minisztérium a törvényhozástól.

Az altisztii személyzet száma a kincstárnál 17 mozdonyvezető-

vel, 15 főerdőrrrel, 15 erdőrrrel, a községi erdőknél egy erdőrrrel, végül az erdészeti szakiskoláknál két erdőrrrel szaporodik.

A személyzeti ügyekkel kapcsolatosan elismeréssel kell megemlékeznünk, hogy az egyházi és jótékony célokra szánt alrovaton jelentékeny összeg vétetett fel a költségvetésbe a siketnémák körmöcbányai intézeténél az államerdészeti alkalmazottak, kincstári erdőmunkások és a földmivelésügyi minisztérium alá tartozó többi állami alkalmazottak siketnéma gyermekei részére fokozatosan létesítendő 8 alapítványi hely költségeinek a fedezésére is.

Elődjét követve, atyailag gondoskodik a földmivelésügyi miniszter a kincstári erdőörök gyermekeiről, amennyiben egy harmadik internátust is szándékozik az erdőörök gyermekei részére felállítani, mert a Zborón és Rózsahegyen már meglevő két internátus azokat a kincstári erdőöri gyermekeket, akik a magyar nyelvű elemi oktatást nélkülözik, már nem képes befogadni.

Ebben a harmadik internátusban szándékozik a miniszter egyuttal az állami internátusokban elemi iskolát végzett és a továbbképzésre érdemes fiugyermekeket a gyakorlati erdei munkákban és erdőőrzésben, a leánygyermekeket pedig a gyakorlati háztartási teendőkben, illetve mindkét nembeli gyermekeket a gyakorlati gazdasági ismeretekben megfelelő oktatásban részesíteni. Hogy ez minő nagy jótétemény lesz az iskoláktól távol lakó erdészeti altisztekre nézve és mily jól fogja pl. azt az időt áthidalni, amely egyes ily ifjaknak az erdőöri szakiskolákba való felvételéig eltelik, bővebb magyarázatra nem szorul.

Lássuk ezekután az állami költségvetés erdészeti vonatkozású részének rövid ismertetését és hozzája fűződő megjegyzéseinket.

Ami az *állami erdőket* illeti, meglepetéssel olvassuk, hogy a rendes bevételek összege az 1909. évi 23,591.730 K-ról 21,976.006 K-ra szállítottatott le s mivel a rendes kiadások összege 15,330.603 K-ról mégis 15,755.961 K-ra emelkedtek, az állami erdők mérlege az 1909. évi 8,261.127 K-ról 6,220.045 K-ra száll alá, tehát több, mint 2 millió koronával *kedvezőtlenebb. Megdöbbenve kérdezzük, mi az oka kincstári erdészetiünk e dekadenciájának?* Felkeressük a költségvetés részletezésében azokat a bevételi tételeket, amelyek redukáltak. Erre nézve az indokolás azt mondja, hogy *tűzifa* alrovaton 687.509 K-val kevesebb bevétel várható, mivel részint a kereslet

csökkenése, részint pedig a munkáshiány miatt előállott aránytalan munkabéremelkedés miatt a *termelés korlátozandó*.

Az *épület- és műszerfa, fagyártmányok és faszén* alrovatokon mutatkozó 984.277 K, 32.903 K és 108.878 K kevesebb bevétel ezen indokokon felül a faárak helyenkénti csökkenésében és abban leli magyarázatát, hogy kereslethiány miatt a kapcsolatos kiadási alrovatok is leszállítottak.

Kevesebb szóval igazán alig lehetne átsiklani egy igen nevezetes fordulaton a kincstári erdőgazdaság életében. Egy fejlődőképes gazdasággal állunk szemben, amelynek előirányzatai eddig emelkedők voltak évtizedek óta, emelkedők voltak akkor is, amikor a fakereskedelem terén kritikus volt a helyzet. S most egyszerre, amikor a fakereskedelmünk terén — legalább az 1911. évet illetően — sötétben látni a jövőt nincs okunk, az állami erdőkeleirányzatában az üzemredukció, a visszaesés mélabús akkordjai hangzanak fel, igaz, hogy röviden, aránytalanul röviden az ügy jelentőségéhez képest.

Ha tényleg beállott volna az a szomorú időpont, hogy az állami erdők üzeme dekadenssé lett, akkor az ország színe előtt egészen más, az általánosságokat kerülő, a szakembert is meggyőző indokokkal kellene ezt hihetővé tenni.

Szerencsére komoly *belső* okokat a kincstári erdőgazdaság dekadenciájára nem látunk s nem is gondolhatjuk, hogy a minisztérium erdészeti főosztályában készült volna ez az indokolás — végső szövegezésében, avagy legfeljebb akkor, amikor más külső befolyások a mérlegnek ezt a nem természetes, hanem *mesterséges* lerontását követelték.

Hogy mi okuk lehetett reá, nem tudjuk. Nem hihetjük el, hogy egy gazdaság mesterséges visszafejlesztése célja lehetne azoknak, akik az ország évi költségvetésének összeállítására mérvadó és illetékes befolyást gyakorolnak. Már pedig mesterséges visszafejlesztésnek kellene tekintenünk, ha fel kellene pl. tennünk, hogy a termelési, produktív kiadások terén mutatkozó stagnáció, karöltve a bevételek leszorításával, tulajdonképpen a kincstári erdőkben megkezdett házikezelés visszaszorítását, megbénítását célozná, amely kézenfekvő anyagi, gazdasági, szociális és nemzeti előnyei dacára még számos ellenséggel bir, az ügyet nem ismerő laikusok, sőt

egyedül a szakemberek körében éppúgy, mint pénzügyi társadalmunk magasabb köreiből is, mely utóbbiaknak a házikézelés azon célzata, hogy a középkereskedelmet és a kis- és középipart támogatja, nincsen inyére.

A kincstári erdőgazdaságnak ezen ismeretlen okból való megbénítása kifejezésre jut a beruházásoknál is, amelyek összege 878.000 koronáról 678.000 koronára süllyed.

Az állami kezelésbe vett községi stb. erdőknél, az erdőfelügyelőségeknél, az erdőőri szakiskoláknál említésre méltó változást nem találunk. Az állami segély kopár területek befásítására ismét 50.000 koronával emeltetett s most már 450.000 korona.

Az országos erdővásárlási alaptól az 1908. és 1909. években összesen csak 42751 kat. hold területtel szaporodtak a kincstári erdők. Az alap tiszta vagyona 1909 végével 7,024.176 K 07 f.

Egy feltűnő ponttal találkozunk még a földmívelésügyi miniszteri költségvetés indokolásában, az állattenyésztésnél és tejgazdaságnál egy új állás szervezése azzal van többek között indokolva, hogy az erdei legeltetési ügyek elintézése ezt szükségessé teszi. Új dolog előttünk, hogy az erdei legeltetés, mint erdei mellékhaszonvétel némely tekintetben nem az erdészeti főosztály legfelsőbb hatáskörében áll. (Bd.)



Néhány szó „A megcsontított létszámrendezés” cízü cikkhez!

Az „Erdészeti Lapok” f. évi 23-iki számában „Megcsontított létszámrendezés” cím alatt megjelent cikkben az erdőszámvéveségi tisztviselőket érintő megjegyzésekre a következő felvilágosítást tartjuk szükségesnek megadni:

1. Hogy az 1911-iki költségvetésben az erdőszámvéveségi létszámrendezés kimutatásánál nincs említés téve a fa- és földjándóság jövőbeli sorsáról, annak az az oka, hogy a számvéveségi létszámrendezés nem tart lépést az erdőtisztek létszámrendezésével. Az erdőtisztek létszámrendezése ugyanis már többre haladt, amennyiben az erdőtisztek már az 1909-iki évben megkapták azt a magasabb státuszrendezést, mely az erdőszámvéveségi